

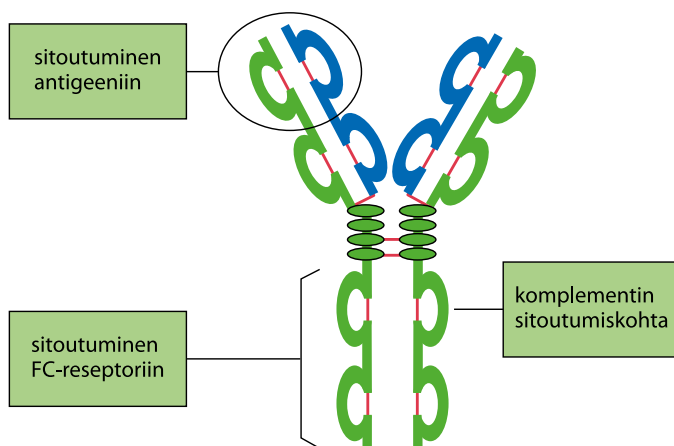
- Kasvusignaalin estyminen johtaa solun apoptoosiin.
- Aktivoivat lisäksi immuunivastetta kohdesolua vastaan ks. 5.75.

5.75 Immunoterapia: monoklonaaliset vasta-aineet, fuusioproteiinit

Erkki Elonen, Hanna Tolonen, Olli Tenhunen, Mika Konro

Monoklonaalisten vasta-aineiden rakenne

- Monoklonaaliset IgG-luokan vasta-aineet muodostuvat kahdesta kevytketjusta ja kahdesta raskasketjusta (kuva 5.75a).
  - Raskaiden ketjujen ja kevyiden ketjujen yhteinen FAB-pää (fragment, antigen-binding) tunnistaa epitoopin, jota vastaan vasta-aine on kohdennettu (kuva 5.75a).

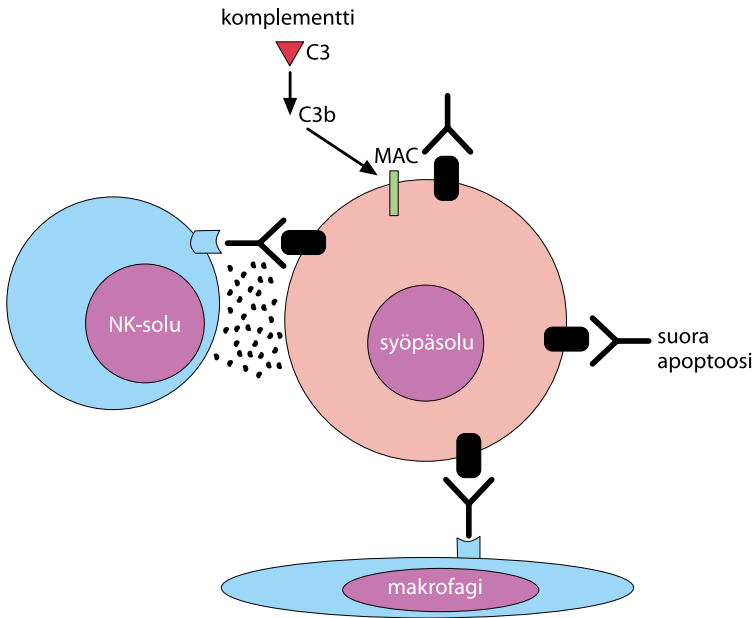

Kuva 5.75a. Immunoglobuliinin rakenne. Immunoglobuliini muodostuu kahdesta kevyestä ja kahdesta raskaasta ketjusta. Antigeenin sitoutuminen tapahtuu kevyen ja raskaan ketjun spesifisen rakenteen perusteella. Fagotsytoivien solujen FC-reseptorit tunnistavat raskaiden ketjujen muodostaman FC-pään. Komplementti sitoutuu myös raskaaseen ketjuun.

- Fagotsytoivien solujen ja luonnollisten tappajasolujen (NK-solut) FC-reseptorit tunnistavat raskaiden ketjujen muodostaman FC-pään.
- Syövän hoidossa käytettävien monoklonaalisten vasta-aineiden ja fuusioproteiinien kohteita ovat
  - syöpäsolulle ominainen solukalvon epitooppimolekyylä (kuva 5.75b)
  - syöpäsolun elämän ja jakautumisen kannalta tärkeä solukalvon reseptorimolekyylä tai reseptoriin tarttuva kasvutekijäligandi (ks. artikkeli 5.70 ja kuva 5.10)
  - immunologinen säätely (ks. kuvat 5.75c ja 5.75d)
  - verisuonten uudismuodostus.

Nimistö

- Monoklonaalisten vasta-aineiden nimien taustalla on standardisoitu 4-tavuinen rakenne, joka luonnehtii lääkkeen käyttötarkoitusta ja alkuperää (taulukko 5.75a).
- Viimeinen tavu mabi (engl. mab) osoittaa lääkkeen monoklonaaliseksi vasta-aineeksi.

Kuva 5.75b. Monoklonaalisten vasta-aineiden vaikutustapoja. Vasta-aineen kiinnittyminen syöpäsoluun auttaa fagosytoivia soluja (makrofageja ja neutrofileja) ja luonnollisia tappajasoluja (NK-solut) tunnistamaan ja tuhoamaan syöpäsolun (ADCC, antibody dependent cell cytotoxicity). Komplementti voi aktivoitua ja tuhoata solun (MAC = membrane attack complex). Vasta-aineen kiinnittyminen voi myös suoraan aiheuttaa solun joutumisen apoptoosiin. Lisäksi (ei kuvassa) vasta-aine voi kohdistua kasvutekijän reseptoriin tai kasvutekijään tai immunologiseen säätelyyn.

- Esimerkkejä
  - Tras-tu-tsu-mabi = humanisoitu vasta-aine kasvainta vastaan
  - Ipi-lim-u-mabi = humaaniperäinen immunologisesti vaikuttava vasta-aine
  - Inf-li-ksi-mabi = kimeerinen immunomoduloiva vasta-aine
  - Ibri-tu-mo-mabi = hiiriperäinen kasvainta vastaan kohdennettu vasta-aine
- Viimeinen tavu septi (engl. cept) osoittaa lääkkeen reseptorifuusioproteiiniksi.
  - Esimerkiksi aflibersepti
- Aktiivinen vasta-aine (taulukot 5.75b ja 5.75c) voi tuhota syöpäsolun immunologisesti usealla tavalla (kuva 5.75b).
  - Useampi mekanismi voi toimia samanaikaisesti.
- Vasta-aineiden muokkaamisen avulla pyritään suuntaamaan vaikutusta ja lisäämään tehoa.
- Aktiivisten vasta-aineiden vaikutus kohdistuu sekä jakautuviin että jakautumisen kannalta lepovaiheessa oleviin soluihin.

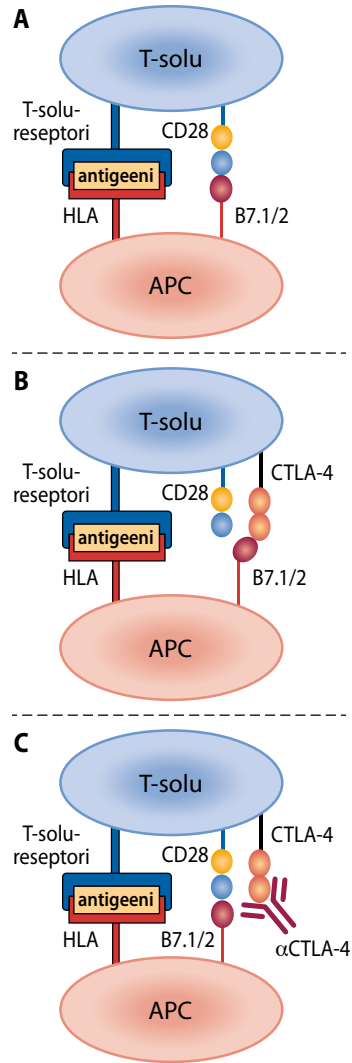
Vasta-aineen vaikutusmekanismeja

- Kaikki vasta-aineen kiinnittyminen soluihin ei aiheuta niiden vaurioitumista tai tuhoutumista.
- Reseptoriin tai reseptorin ligandiin kohdistuvat vaikutukset estävät syöpäsolun jakautumissignaalia etenemästä soluun, mikä voi johtaa solun apoptoosiin (ks. 5.70).

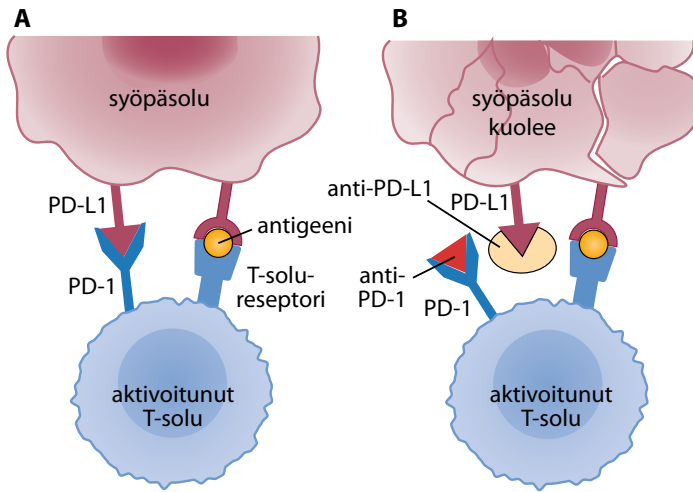
- Vasta-aineen sitoutuminen syöpäsoluun voi aktivoida komplementin, joka vaurioittaa solukalvoa ja tuhoaa kohdesolun (CDC, complement-dependent cytotoxicity) (kuva 5.75b).
- Vasta-aineesta riippuvaisessa sytotoksisessa vaikutuksessa (ADCC, antibody dependent cell cytotoxicity) fagositotivat ja NK-solut kiinnittyvät syöpäsoluun kiinnittyneen vasta-aineen FC-häntään ja aiheuttavat syöpäsolun tuhoutumisen.
  - Makrofagit ja neutrofiilit fagositotivat tunnistamansa kohdesolun.
  - NK-solut erittävät grantsyymi- ja perforiinientsyymejä (grantsyymi on seriini-proteasi), jotka vaurioittavat solukalvoa.
- Vasta-aineen kiinnittyminen syöpäsoluun voi myös suoraan johtaa apoptoosiin.
- Vasta-aine voi kohdistua immunologiseen säätelyyn.
  - Immuunivasteen vapauttajat (ks. jäljempänä, kuvat 5.75c ja 5.75d)
  - Katumaksomabi (ks. 29.60)
- Vaikutus voi välittyä myös verisuonten tai stroomasolukon kautta.

T-soluvasteen voimistaminen vasta-ainehoidolla, immuunivasteen vapauttajat (checkpoint inhibitors)

- T-solujen aktivoitumista estävää CTLA-4-proteiinia vastaan kehitetty vasta-aine ipilimumabi voimistaa T-solujen antituumorivaikutusta (ks. kuva 5.75c ja artikkeli 28.40).
- Syöpäsolut voivat tuottaa T-soluja estävää PD-L1 (programmed cell death-1 ligand) -nimistä proteiinia. Tämä sitoutuu T-solujen PD-1-reseptoriin ja estää niiden sytotoksisen vaikutuksen.
  - T-solujen antituumorivaikutus estyy.
- Kun lääkkeellinen vasta-aine sitoutuu PD-1:een tai PD-L1:een, näiden interaktio estyy ja T-solujen sytotoksinen vaikutus vapautuu (kuva 5.75d ja taulukko 5.75b).

Kuva 5.75c. Anti-CTLA-4-vasta-aineen vaikutusmekanismi. A. Aktivoituaikseen imusolmukkeessa tehokkaasti T-solut tarvitsevat sytokiiniin ja antigeeniesittelyn lisäksi kostimulatorisia molekyyliä, kuvassa B7.1/2 antigeenejä esittelevässä solussa (APC) ja CD28 aktivoituvassa T-solussa. B. Aktivoituessaan T-solu alkaa ilmentää CTLA-4-molekyyliä (cytotoxic T-lymphocyte antigen 4), jonka fysiologinen tehtävä on vaimentaa sytotoksisten T-solujen liiallista aktivoitumista. C. Ipilimumabi (αCTLA-4) on anti-CTLA-4-vasta-aine, joka sitoutuu CTLA-4-molekyyliin ja estää sen T-solua vaimentavaa vaikutusta. T-solut pääsevät aktivoitumaan voimakkaammin, proliferoitumaan sekä siirtymään kasvaimen ja tuhoamaan syöpäsoluja.

Kuva 5.75d. Anti-PD-1- ja anti-PD-L1-vasta-aineiden vaikutusmekanismi. PD-1/PD-L1-kompleksin fysiologinen tehtävä on vaimentaa liiallista immuunivasteeseen liittyvää tulehdusta ja kudostuhoa perifeerisissä kudoksissa. A. Syöpäsolu voi suojautua T-solujen sytotoksiselta vaikutukselta tuottamalla PD-L1-ligandia, joka sitoutuu T-solujen PD-1-reseptoriin ja vaimentaa T-solujen sytotoksisen vaikutuksen. B. PD-1/PD-L1-kompleksin muodostuminen voidaan estää anti-PD-1- tai anti-PD-L1-vasta-aineella, jolloin aktivoitunut T-solu pääsee tuhoamaan syöpäsoluja.

Taulukko 5.75a. Monoklonaalisten vasta-aineiden nelitavuisten nimien muodostuminen.

Tavu ja sen määrittelemä asia	Lyhenne englanniksi	Lyhenne suomeksi	Merkitys
Ensimmäinen	Yksilöllinen	Yksilöllinen	Vaikuttavalle aineelle ominainen
Toinen: vasta-aineen kohde	t tai tu	t tai tu	Kasvain
	l, li tai lim	l, li tai lim	Immunomodulatorinen
	s tai so	s tai so	Luu
Kolmas: vasta-aineen alkuperä	o tai mo	o tai mo	Hiiiriperäinen
	xi	ksi	Kimeerinen, vasta-aineen vakio-osan aminohappojärjestys on sama kuin ihmisperäisessä vasta-aineessa.
	zu	tsu	Humanisoitu, vakio-osan ja osittain vaihtelevan osan aminohappojärjestys on sama kuin ihmisperäisessä vasta-aineessa.
	xizu	ksitsu	Osittain kimeerinen, osittain humanisoitu vasta-aine
	u	u	Kokonaan humaani
Neljäs: monoklonaalinen vasta-aine	mab	mabi	Monoklonaalinen vasta-aine (monoclonal antibody)

Taulukko 5.75b. Monoklonaalisia vasta-ainehoidoja. Reseptoriproteiinikinaaseihin ja reseptorien ligandeihin kohdistettuja vasta-aineita on esitetty taulukossa 5.70c.

Monoklonaalinen vasta-aine	Kohde	Käyttöaihe
Lymfaattisiin soluihin kohdistettuja vasta-aineita (ks myös taulukko 5.75c)		
Rituksimabi	CD20	CD20-positiivinen non-Hodgkin-lymfooma, krooninen lymfaattinen leukemia, nivelreuma
Ofatumumabi	CD20	Krooninen lymfaattinen leukemia
Obinutsumabi	CD20	Krooninen lymfaattinen leukemia, follikulaarinen lymfooma
Alemtutsumabi	CD52	Lymfaattiset maligniteetit, multipple sklerosis, immunosuppressio
Daratumumabi	CD38, monitoiminen cADP-riboosihydrolaasientsyymi	Myelooma
Mogamulitsumabi	kemokiinireseptori 4, CCR4	Mycosis fungoides, Sezaryn oireyhtymä
Elotutsumabi	SLAMF7, CD319	Myelooma
Isatuksimabi	CD38	Myelooma
Immuuniaktivaation vapauttajia		
Ipilimumabi	CTLA-4	Melanooma
Pembrolitsumabi	PD-1	Melanooma, ei-pienisoluinen keuhkosyöpä
Nivolumabi	PD-1	Melanooma, ei-pienisoluinen keuhkosyöpä, munuaissyöpä, Hodgkinin lymfooma
Semiplimabi	PD-1	Ihon okasolusyöpä
Atetsolitsumabi	PD-L1	Uroepiteliaalisyöpä, ei-pienisoluinen keuhkosyöpä
Avelumabi	PD-L1	Ihon merkelinsolusyöpä
Durvalumabi	PD-L1	Ei-pienisoluinen keuhkosyöpä, uroteliaalisyöpä
Muita vasta-aineita		
Dinutuksimabi beeta	GD2 glykolipidi	Neuroblastooma
Siltuksimabi	Interleukiini-6	Castlemanin tauti

CD: cluster of differentiation. Solujen molekyylien immunologiseen luonnehtimiseen käytetty luokittelu.

SLAMF7 (signaling lymphocyte activation molecule family member 7), glykoproteiini luonnollisten tappajasolujen ja myelomasolujen pinnalla.

CTLA-4: Sytotoksiseen T-lymfosyytiin liittyvä antigeeni 4 on reseptori, joka vaimentaa T-solujen aktivaatiota, jotta immuunireaktio ei voimistu liiallisesti. Vaimentavan reseptorin esto ipilimumabin avulla voimistaa T-soluvastetta melanoomasoluja kohtaan.

PD-1: programmed cell death 1 -reseptori (CD279) T-soluissa. Kasvainsolujen tuottama PD-L1 ligandi (CD274, B7-H1) kiinnittyy PD-1-reseptoriin ja vaimentaa T-solujen sytotoksisen vaikutuksen kasvainsoluihin. Vasta-aineet estävät PD-1/PD-1L-interaktion ja T-solujen välittämä immuunivaste vapautuu.

GD2: suurina pitoisuuksina neuroblastoomasoluissa ilmenevä kasvua edistävä glykolipidi.

Taulukko 5.75c. Kaksoispesifisiä ja konjugoituja monoklonaalisia vasta-aineita.

Vasta-aine-konjugaatti		Käyttöaihe
Blinatumomabi	Kaksoispesifinen vasta-aine, sitoutuu leukemiasolun CD19-molekyyliin (B-solu) ja T-solun CD3-molekyyliin.	Akuutti B-solulinjan lymfaattinen leukemia
Katumaksomabi	Sitoutuu syöpäsolun solukalvon EpCAM-molekyyliin ja T-solun CD3-molekyyliin.	Maligni askites, annostellaan vatsaonteloon
Brentuksimabivedotiini	Anti-CD30-vasta-aine + mikrotubuluksiin vaikuttava ja mitoosia estävä monomeytyliauristiini E	Hodgkinin lymfooma, anaplastinen suurisoluinen lymfooma
Gemtutsumabi-otsogamisiini	Anti-CD33-vasta-aine + kasvainanti-biootti kalikeamisiini	Akuutti myeloinen leukemia
Inotutsumabi-otsogamisiini	Anti-CD22-vasta-aine + kasvainanti-biootti kalikeamisiini	Akuutti lymfaattinen leukemia
Polatutsumabi-vedotiini	Anti-CD79b-vasta-aine + mitoosia estävä monomeytyliauristiini E	Diffuusi suurisoluihin B-solulymfooma
Belantamabi-mafodotiini	Anti-BCMA-vasta-aine, johon on liitetty mikrotubuluksiin vaiuttavat monomeytyliauristaatti F (BCMA-B-solun maturatioantigeeni)	Myelooma
Trastutsumabi-emtansiini	Anti-HER2-vasta-aine + mitoosinestäjä emtansiini (DM1)	HER2-positiivinen rintasyöpä
⁹⁰Y-ibritumomabi-tiuksetaani	Anti-CD20-vasta-aine ja radioaktiivinen yttrium	CD20-positiivinen non-Hodgkin-lymfooma

- Anti-PD-1-vasta-aineita nivolumabi, pembrolitsumabi ja semiplimabi
- Anti-PD-1L-vasta-aineita atetsolitsumabi, avelumabi ja durvalumabi
- Vasteita monissa syövässä: melanooma, munuaissyöpä, ei-pienisoluihin keuhkasyöpä, Hodgkinin lymfooma, uroepiteelisyöpä

Vasta-aineeseen liitetty voimakas solunsalpaaja, sädelähde tai sytotoksinen solu (vasta-ainekonjugaatti)

- Vasta-aineen avulla ohjataan toksiini- tai sädevaikutus tai sytotoksinen T-solu tarkemmin kohdesoluun (taulukko 5.75c).

- Systemiset haitat jäävät vähäisemmiksi.
- Lisäksi lääkkeellä on vasta-aineen immunologinen vaikutus (ks. kuva 5.75b).

Vasta-aineiden eliminoituminen

- Yleensä hidasta
- Puoliintumisaika on päiviä tai viikkoja.
- Poistuvat elimistöstä proteolyyttisten entsyymien välityksellä, jolloin niistä muodostuu peptidejä ja aminohappoja.
- Munuaisten tai maksan vajaatoiminta vaikuttaa eliminaatioon yleensä vain vähän.

- Komplementtiä estävät solukalvoproteiinit CD55 ja CD59 lisääntyvät myelooman progredioituessa ja resistenssin kehittyessä.
  - Kokeellisesti myeloomasolujen CD55 ja CD59 vähenevät tretinoiinikäsittelyn aikana, jolloin komplementtivälitteinen solutuho voi voimistua.
- Kasvainsolujen signaaliteiden aktivoitumisella ja luuytimen immunologisen ja muun mikroympäristön ominaisuuksilla lienee myös merkittävä osuus lääkeresistenssin synnyssä.

Lääkitysturvallisuusriskejä

- Samankuuloisia vaikuttavia aineita: daraprim, dinutuksimabi beeta, ramusirimabi
- Samankuuloisia kauppanimiä: Sabrilex
- Lääkkeeseen kohdistuu lisäseuranta.
  - Epäillyistä haittavaikutuksista pyydetään ilmoittamaan www.fimea.fi.

22.40 Dasatinibi

Erkki Elonen, Mika Kontro, Konsta Malmi, Hanna Tolonen

- Sprycel kalvopäällysteinen tabletti 20 mg, 50 mg ja 70 mg, Bristol-Myers Squibb
- Dasatinib kalvopäällysteinen tabletti 20 mg, 50 mg ja 70 mg useita valmistajia
- Synonyymit: BMS-354825
- Toisen polven pienimolekyylinen palautuvasti vaikuttava tyrosiinikinaasin estäjä, tiatsolyyliminopyrimidiinijohdos (ks. taulukko 5.70b)
- Kemiallinen rakenne ks. kuva 22.40.

Vaikutusmekanismi

Tyrosiinikinaasin esto

- Kroonisessa myelooisessa leukemiassa ja Philadelphia-kromosomipositiivisessa akuutissa lymfaattisessa leukemiassa

syntyy kromosomitranslokaation t(9;22) seurauksena epänormaali fuusiogeneeni.

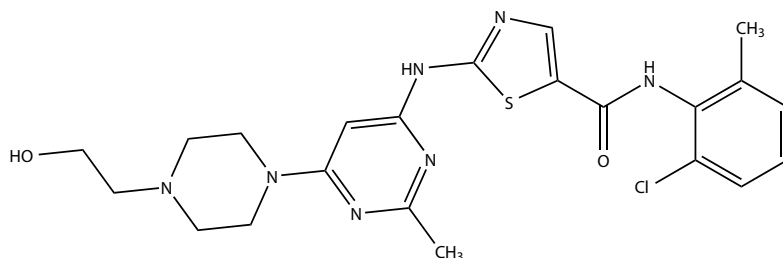
- Koodittaa autonomisesti, kasvutekijöistä riippumattomasti toimivaa tyrosiinikinaasia BCR-ABL.
- BCR-ABL aiheuttaa jakautumissignaalin etenemisen RAS-, RAF-, JUN-, MYC- ja STAT-signaaliteiden kautta.
  - Seurauksena jatkuva jakautuminen ja estynyt apoptoosi
- Dasatinibi sitoutuu BCR-ABL-kinaasiin, mutta eri kohtaan kuin imatinibi.
  - BCR-ABL:n toiminta ja solujen jakautuminen estyy.
  - Solut tuhoutuvat apoptoosin välityksellä.
  - Tehoa osaan imatinibille (ks. 28.30) refraktorisista leukemioista.
- Hoitovaste on yleensä hyvä, mutta elimistöön jää usein pieni määrä pahanlaatuisia soluja (minimaalinen jäännöstauti).
- Kliinisen taudin aktivoitumisen estämiseksi tarvitaan pitkäaikaista lääkitystä.

Muita vaikutuskohteita

- Estää myös muita tyrosiinikinaaseja, kuten SRC-perhettä (SRC, LCK, YES, FYN), c-KIT:iä, efriniä ja PDGFR-beetaa.
- Voi vaikuttaa myös joihinkin alavirran kinaaseihin.
- Immunomoduloivilla vaikutuksilla voi olla osuutta kliinisen tehon kannalta.

Käyttöaiheet

- Virallisia käyttöaiheita
  - Krooninen myeloinen leukemia
  - Philadelphia-kromosomipositiivinen akuutti lymfoblastileukemia, jos aiempi hoito ei ole onnistunut.
  - Käytetään kuitenkin tavanomaisesti osana ensilinjan hoitoa.
  - Pediatriassa potilailla Philadelphia-kromosomipositiivinen krooninen myeloinen leukemia

Kuva 22.40. Dasatinibin rakenne. Dasatinibi on tyrosiinikinaasin estäjä.

Antotapa ja annos

- Tavallinen annos on 70–140 mg kerta-annoksena suun kautta kerran vuorokaudessa.
- Pediatriassa potilailla annos painon mukaan

Säilytys ja käsittely

- Valmistaja ei anna erityisolosuhteita tablettien säilytykseen.
- Kirjallisuuden mukaan tabletti voidaan tarvittaessa liettää 30 ml:aan viileää, säilöntäainetonta appelsiini- tai omenamehua.
  - Tabletit laitetaan mehuun kokonaisena ja annetaan seistä 5 minuuttia, minkä jälkeen sekoitetaan.
  - Sekoittaminen toistetaan 4 kertaa (liuoksen annetaan annetaan seistä yhteensä 20 minuuttia).
  - Viimeisen sekoituksen jälkeen liete nautitaan välittömästi.
  - Lasiin mahdollisesti jääneen lääkeaineen saamiseksi lasi huuhdotaan pienellä määrällä mehua, joka juodaan.

Farmakokinetiikka

- Imeytyminen, huippupitoisuus, sitoutumisen proteiineihin, jakautumistilavuus, eliminaatio ja puoliintumisaika ks. taulukko 22.40a.

Munuaisten tai maksan vajaatoiminta

- Ei suositella annosmuutoksia.
- Haittavaikutuksia seurataan huolellisesti.

Haittavaikutuksia

- Hepatiitti B-viruksen (HBV) uudelleenaktivoitumista on todettu HBV:n kantajilla BCR-ABL:n estäjien käytön yhteydessä.
  - Potilaat tulisi testata HBV-infektioiden varalta ennen dasatinibihoitoa aloitusta.
- Nesteen kertyminen ja pleuranesteily
- Pneumoniitti
- Ripuli ja vatsakipu
- Päänsärky, väsymys ja lihassärky
- Ihottuma
- Sytopenioita voi esiintyä hoidon alussa.
- Aiheuttaa pienelle osalle potilaista keuhkovaltimopaineen nousun.
  - Korjaantuu usein nopeasti dasatinibin tauotuksen jälkeen.

Yhteisvaikutuksia

Mahan pH

- Mahan happamuutta vähentävät lääkkeet vähentävät huomattavasti imeytymistä ja heikentävät hoidon tehoa (ks. 9.30).
  - Esimerkiksi happosalpaajat, ranitidiini, famotidiini ja antasidit
  - Famotidiinihoito (H₂-salpaaja) pienentää dasatinibialtistusta yli 60 %.

Taulukko 22.40a. Dasatinibin farmakokinetiikka.

Imeytyminen	Imeytyy hyvin suun kautta annettuna. Ruoka ei vaikuta merkittävästi hyötyosuuteen. Hapottomasta mahasta imeytyminen on heikentynyt.
Huippupitoisuus	0,5–6 t
Proteiineihin sitoutuminen	96 %
Jakautumistilavuus	2 500 l
Eliminaatio	Metabolituu maksassa CYP3A4:n välityksellä. Syntyvällä aktiivisella metaboliitilla ei ole kliinistä merkitystä. Ulostesiin erittyy 85 % annoksesta, josta 19 % muuttumattomana. Virtsaan erittyy 4 % annoksesta, muuttumattomana vain 0,1 %.
$t_{1/2}$	3–5 t

- Lyhytvaikutteista antasidia voidaan käyttää, jos väliaika dasatinibiin on yli 2 tuntia

CYP3A4-välitteiset

- CYP3A4:n induktorit (taulukko 9.40) pienentävät pitoisuutta ja heikentävät hoidon tehoa.
  - Esimerkiksi rifampisiini, karbamatsiini, fenytoiini, deksametasoni ja mäkikuisma
- CYP3A4:n estäjät (taulukko 9.40) voivat lisätä pitoisuutta ja haittavaikutuksia.
  - Esimerkiksi erytromysiini, klaritromysiini, vorikonatsoli, posakonatsoli ja greippimehu
  - Mahdollisia haittavaikutuksia on syytä tarkkailla.

Resistenssi

- Resistenssiä aiheuttavat mutaatiot lääkkeen kiinnittymiskohdassa ABL-kinaasissa
  - Mutaatio T315I, jossa ABL-geenin sytosiini on korvautunut tymiinillä ja ABL-proteiinin aminohappo treoniini kookkaammalla isoleusiinilla. Tavallisin resistenssin syy Philadelphia-kromosomiposiitivisissa leukemioissa

- Mutaatiot F317L/I/C,V ja T315A ovat myös yleensä refraktorisia.
- Resistenssitilanteessa mutaation selvittäminen on tärkeää hoitovalinnan kannalta.

- Muita huonon hoitovasteen syitä
  - Interaktiot
  - Huono hoitomyöntyvyys
  - Dasatinibi on uloskuljetusproteiinien p-glykoproteiini (ABCB1) ja BCRP (ABCG2) substraatti.
- Muuta
  - Dasatinibin vaikutus ei riipu sisäänkuljetusproteiini OCT1:sta, kuten imatinibin vaikutus.

Lääkitysturvallisuusriskejä

- Samankuuloisia vaikuttavia aineita: gefitinibi, lapatinibi ja bosutinibi

Lääkineuvonnan tueksi

- Ks. taulukko 22.40b.

Taulukko 22.40b. Dasatinibia käyttävän potilaan neuvonnan tueksi.

Lääkkeenottamisen ohjeet	Lääke niellään kokonaisena nesteen kanssa. Lääkärin kanssa on hyvä keskustella kaikista käytössä olevista lääkkeistä ja lääkityksen muutoksista. Mahan happamuuteen vaikuttavat lääkkeet huonontavat lääkkeen tehoa. Greippimehua on vältettävä.
Lääkkeen ottamisen ajankohta	Lääke on pyrittävä ottamaan samaan aikaan päivittäin.
Lääkkeen säilyttäminen ja käsittely	Alkuperäispakkauksessa huoneenlämmössä ja poissa lasten ulottuvilta
Tavallisimmat haitat	Anemia, nesteen keräytyminen, löysävatsaisuus, pahoinvointi, lihaskivut
Milloin yhteys hoitopaikkaan	Infektoriski <ul style="list-style-type: none"> ▪ Otettava yhteyttä terveydenhuoltoon, jos kuumeinen olo tai flunssan oireita Mikäli keuhko- tai rintatuntemuksia
Erityistä huomatavaa	Iho suojattava auringolta, käytettävää korkeaa suojakerrointa

22.50 Daunorubisiini

Erkki Elonen, Mika Kontro, Hanna Tolonen, Anni Turunen

- Cerubidin infuusiokuiva-aine 20 mg, Sanofi-Aventis
  - Erityislupavalmiste
- Daunorubicin injektioneste 2 mg/ml, Pfizer
  - Erityislupavalmiste
- Synonyymit: daunorubicinum, daunomycin, rubimycin, rubidomycin
- Kasvainantibioottien ryhmään kuuluva antrasykliinisolunsalpaaja (ks. 5.40)
- Kemiallinen rakenne ks. kuvat 22.50 ja 5.40a.

Vaikutusmekanismi

- Sama kuin doksorubisiinilla ks. 22.80.

Käyttöaihe

- Akuutit leukemiat

Antotapa ja annostelu

- Tavallinen annos on 30–90 mg/m² 1–3 vuorokautena hoitojaksoa kohti.
  - Laskimonsisäisenä infusiona 15–30 minuutissa
  - Injektiona 1–5 minuutissa nopeaan i.v.-infuusioon

Käyttökuntoon saattaminen ja säilytys

- Avaamaton infuusiokuiva-ainepakkaus säilytetään huoneenlämmössä (alle 25 °C) valolta suojattuna.
- Kuiva-aine on punainen jauhe.
- Avaamaton injektio-liuospakkaus säilytetään jääkaapissa (2–8 °C) valolta suojattuna.
- Injektio-liuos on punainen kirkas neste.
- Kantaliuoksen ja infuusionesteen valmistaminen ja säilyvyys ks. taulukko 22.50a.